

УДК 796.82(477)

РЕЗУЛЬТАТИ ВИСТУПІВ БОРЦІВ ГРЕКО-РИМСЬКОГО СТИЛЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗБІРНОЇ КОМАНДИ УКРАЇНИ НА ПРОВІДНИХ МІЖНАРОДНИХ ЗМАГАННЯХ

Артур ПАЛАТНИЙ

*Комітет Верховної Ради України з питань сім'ї,
молодіжної політики, спорту та туризму, м. Київ, Україна,
e-mail: palatnyy.a@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-0132-7243*

Анотація. Національні пріоритети в розвитку різних видів спорту в багатьох країнах світу асоціюються із здобутками на олімпійських іграх та інших провідних міжнародних змаганнях. За цими показниками часто проводиться визначення ефективності діяльності національних федерацій, загалом системи підготовки спортсменів із видів спорту. З огляду на це у статті запропоновано вивчення актуального питання щодо досягнень українських спортсменів зі спортивних єдиноборств, зокрема представників боротьби греко-римської на провідних міжнародних змаганнях. *Мета:* встановити результативність борців греко-римського стилю національної збірної команди України на провідних міжнародних змаганнях (на прикладі чемпіонатів світу та Європи) упродовж 2000–2017 років. *Установлено* наявну варіативність та загалом тенденції до зниження результативності виступів дорослих спортсменів України на провідних міжнародних змаганнях із боротьби греко-римської. Зростання конкурентності національних збірних команд країн світу та водночас зниження (стабілізування) рівня підготовленості українських спортсменів спричинило зменшення медальних результатів представників нашої країни на європейському та світовому рівнях. Ураховуючи структуру вагових категорій та достатньо складні умови визначення переможців змагань, варто наголосити на потраплянні представників України в конкурентну групу провідних спортсменів світу (Європи). Однак це не має системного характеру та визначено появою обдарованих спортсменів на певному часовому відтинку.

Ключові слова: результати, змагання, боротьба греко-римська, дорослі, спортсмени.

RESULTS OF THE UKRAINIAN NATIONAL TEAM GRECO-ROMAN WRESTLERS' PERFORMANCE AT THE TOP INTERNATIONAL COMPETITIONS

Artur PALATNYI

*Verkhovna Rada of Ukraine, the Committee on Family,
Youth Policy, Sports and Tourism, Kyiv, Ukraine,
e-mail: palatnyy.a@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-0132-7243*

Abstract. National priorities in the development of various kinds of sport in many countries are associated with the victories and awards at the Olympic Games and other top international competitions. These characteristics of athletes efficiency is often used to determine the effectiveness of national federation's activities, as well as athletes training system in general. In this regard the article tackles the topical issue concerning sports achievements of Ukrainian combat arts athletes', Greco-Roman wrestlers in particular, at the top international competitions. *Objective:* to investigate the effectiveness of Greco-Ro-

man wrestlers of the National team of Ukraine at the top international contests (World and European championships for instance) during 2000–2017. Certain variability and clear tendency to effectiveness decline among Ukrainian adult Greco-Roman wrestlers' at the top international competitions *could be observed*. The growth of competitiveness among national teams from different countries, and at the same time, the decrease (stabilization) of the qualification level of the Ukrainian athletes led to a reduction in number of medals and awards achieved by Ukrainian representatives at the European and world sports arenas. Despite a fairly high level of competition and difficulties in holding contests, Ukrainian wrestlers of different weight divisions are part of the World and European top group.

Nevertheless, this factor is devoid of systemic character and could be attributed to the appearance of gifted athletes at a certain time interval.

Keywords: results, competitions, Greco-Roman wrestling, adult athletes.

Постановка проблеми. Національні пріоритети в розвитку різних видів спорту в багатьох країнах світу асоціюються із здобутками на олімпійських іграх та інших провідних міжнародних змаганнях [1, 2, 3]. За цими показниками часто визначають ефективність діяльності національних федерацій, загалом систему підготовки спортсменів із видів спорту [5, 6, 7, 8].

Зазначене дає підстави вважати доцільним з'ясувати результативність виступів провідних спортсменів України вказаної групи видів спорту на найпрестижніших змаганнях. Це доречно здійснити на прикладі змагань рівня (на прикладі чемпіонатів світу та Європи) та для представників боротьби греко-римської.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед робіт вітчизняних та закордонних фахівців узагальнення інформації щодо розвитку груп видів спорту є суттєво обмеженим [9, 10]. Деякі дослідження частково стосуються питань циклічних видів спорту, спортивних ігор та узагальненої проблематики щодо олімпійських видів спорту, параолімпійських та неолімпійських видів спорту [2, 3, 5, 6]. Поряд із тим значну частину наукової та науково-популярної інформації присвячено досягненням українських спортсменів на олімпійських іграх із різних видів спорту [1, 9].

З огляду на це ми пропонуємо вивчення актуального питання щодо досягнень українських спортсменів зі спортивних єдиноборств, зокрема представників боротьби греко-римської на провідних міжнародних змаганнях. Вивчення досягнень проведено без урахування змагань Ігор Олімпіад, адже такі дані вже наявні в науковій літературі, а також були представлені в наших попередніх дослідженнях [7, 8, 10].

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано згідно з темою «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною

діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури на 2016–2020 рр.

Мета дослідження – визначити результативність борців греко-римського стилю національної збірної команди України на провідних міжнародних змаганнях (на прикладі чемпіонатів світу та Європи) упродовж 2000–2017 років.

Методи дослідження. Використано теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури, аналіз документальних матеріалів, контент-аналіз. Організація дослідження передбачала вивчення протоколів змагань, інформаційного наповнення сайтів офіційних організацій України та світу, які забезпечують розвиток боротьби греко-римської та висвітлюють основні події; підготовку офіційного запиту до Федерації боротьби греко-римської України щодо найважливіших моментів розвитку виду спорту за останній відтинок часу.

Виклад основного матеріалу. За отриманими даними можна говорити про об'єктивну наявність інформації щодо виступів українських спортсменів на найбільших міжнародних змаганнях з 2000 до 2017 року.

У цій статті (частині узагальненого дослідження) зупинимося на виявленні досягнень спортсменів національної збірної команди України на змаганнях рівня чемпіонату світу та Європи (табл.).

У 2000 році представники української боротьби греко-римської брали участь у небагатьох змаганнях. Окрім Ігор XXVII Олімпіади (м. Сідней, Австралія), це – чемпіонат Європи серед дорослих. На чемпіонаті Європи серед дорослих (м. Москва, РФ) збірна команда України здобула одну срібну нагороду, яка була в активі Д. Манукяна (в. к. 76 кг). Цей основний результат дав можливість зайняти нашій команді сьоме загальнокомандне місце [4, 11].

**Результати виступів борців греко-римського стилю
(дорослі) на провідних міжнародних змаганнях
(на прикладі чемпіонату світу, чемпіонату Європи тощо)**

Ранг змагань	Рік	З	С	Б	Усього
Чемпіонат Європи	2000	–	1	–	1
Чемпіонат світу	2001	–	–	2	2
Чемпіонат Європи	2001	–	–	1	1
Чемпіонат світу серед військових	2001	–	1	1	2
Чемпіонат світу	2002	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2002	–	–	1	1
Чемпіонат світу серед військових	2002	–	–	1	1
Чемпіонат світу	2003	–	1	–	1
Чемпіонат Європи	2003	–	2	2	4
Чемпіонат світу серед військових	2003	–	2	–	2
Чемпіонат Європи	2004	1	2	–	3
Чемпіонат світу	2005	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2005	–	–	1	1
Кубок світу	2005	1	1	3	5
Чемпіонат світу серед військових	2005	–	1	2	3
Чемпіонат світу	2006	1	–	–	1
Чемпіонат Європи	2006	–	1	2	3
Чемпіонат світу серед військових	2006	–	1	1	2
Чемпіонат світу	2007	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2007	–	1	2	3
Кубок світу	2007	3	1	2	6
Чемпіонат світу серед військових	2007	–	1	1	2
Чемпіонат Європи	2008	1	–	–	1
Чемпіонат світу серед військових	2008	1	1	2	4
Чемпіонат світу	2009	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2009	–	1	1	2
Чемпіонат світу	2010	–	1	–	1
Чемпіонат Європи	2010	–	1	2	3
Чемпіонат світу серед військових	2010	3	–	2	5
Чемпіонат світу	2011	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2011	1	1	–	2
Чемпіонат Європи	2012	–	–	3	3
Чемпіонат світу	2013	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2013	–	1	–	1
Чемпіонат світу серед військових	2013	2	–	2	4
Чемпіонат світу	2014	–	–	1	1
Чемпіонат Європи	2014	1	–	1	2
Чемпіонат світу серед військових	2014	1	3	–	4
Чемпіонат світу	2015	1	1	2	4
Чемпіонат Європи (Європейські ігри)	2015	–	2	1	3
Чемпіонат світу	2016	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2016	1	1	1	3
Кубок світу	2016	–	–	–	0
Чемпіонат світу серед військових	2016	–	–	5	5
Чемпіонат світу	2017	–	–	–	0
Чемпіонат Європи	2017	–	–	–	0
Кубок світу	2017	–	–	–	0
Чемпіонат світу серед військових	2017	2	1	2	5

Наступного, 2001, року наші дорослі спортсмени були як на чемпіонаті світу (м. Патри, Греція), так і на чемпіонаті Європи (м. Стамбул, Туреччина). Вдало виступив на цих змаганнях О. Дарган (в. к. 85 кг), який у двох змаганнях виборов бронзові нагороди. Ще одну бронзову нагороду до скарбнички української команди на чемпіонаті світу цього року здобув Р. Аджи (в. к. 69 кг). Успішні виступи спортсменів дали змогу нашій збірній посісти в обох змаганнях одинадцяті загальнокомандні місця.

Цього ж року (2001) українські спортсмени вперше взяли участь у чемпіонаті світу серед військових. Завдяки зайнятому загальнокомандному місцю та двом нагородам: одній срібній (К. Стрижак, в. к. 130 кг) та бронзовій (О. Москалішин, в. к. 54 кг), варто вважати цей виступ успішним.

У 2002 році виступи наших спортсменів були не такими вдалимими. Зокрема, на чемпіонаті світу серед дорослих (м. Москва, РФ) наші представники не здобули жодної нагороди і лише за сукупністю зайнятих місць опинилися на 14-й сходинці загальнокомандного заліку. За меншої конкуренції та відсутності значної кількості спортсменів різних країн на чемпіонаті Європи (м. Сейняйокі, Фінляндія) цього ж року нашим представникам вдалося вибороти одну бронзову нагороду (Д. Салдадзе, в. к. 96 кг) та посісти лише 9-ту сходинку загальнокомандного заліку.

Ще одними змаганнями, які мають професійну визначеність серед дорослих, цього ж року був чемпіонат світу серед військових. На ньому одним «медальним» виступом відзначився І. Курило (в. к. 55 кг), і так забезпечив нашій країні тринадцяте загальнокомандне місце.

Аналіз результативності у 2003 році провідних борців греко-римського стилю вказав на збереження нечітких тенденцій до здобуття нагород на змаганнях найвищого міжнародного рівня. Стартом для дорослих спортсменів варто вважати чемпіонат світу (м. Кретей, Франція). На жаль, цей початок не дав можливості говорити про появу нових сильних українських спортсменів у цьому виді спорту. Є тільки одна нагорода в активі відомого представника України А. Варданяна (срібло, в. к. 66 кг). Здобуття цієї нагороди було очікуваним, адже цей спортсмен демонструє високі досягнення упродовж попереднього відтинку часу, який проаналізовано [4, 11].

У цьому ж році відбувся чемпіонат Європи (м. Белград, Сербія), який був оптимістичніший з огляду на результативність виступів. Ці змагання не передбачали участі низки країн, представників Азії та Америки, які значно підвищують конкурентність змагальної боротьби. Проте якісний

процес підготовки українських спортсменів дав змогу здобути чотири нагороди різного ґатунку. Серед них – дві срібні в активі А. Варданяна (в. к. 66 кг) та С. Геворкяна (в. к. 60 кг) і дві бронзові – О. Вакленко (в. к. 55 кг) та Д. Салдадзе (в. к. 96 кг).

Традиційною для представників України у 2003 році стала участь у чемпіонаті світу серед військових. Незважаючи на малу увагу до цього сегмента змагань, нашим представникам вдалося здобути дві срібні нагороди (В. Рачиба, в. к. 74 кг та Р. Тімонякін, в. к. 96 кг).

У 2004 році головним стартом для українських борців греко-римського стилю визначено Ігри XXVIII Олімпіади (м. Афіни, Греція). Результативний виступ ми описали в попередніх працях [7, 10]. Однак 2004 року також проведено низку інших змагань найвищого, міжнародного, рівня. Зокрема чемпіонат Європи серед дорослих (м. Хапаранде, Швеція) був нагодою знову показати високий рівень підготовленості спортсменів А. Варданяна – І місце (в. к. 66 кг) та В. Рачиби і К. Стрижака – другі місця (в. к. 74 та 120 кг відповідно). Це в підсумку забезпечило збірній І загальнокомандне місце.

У 2005 році ми спостерігаємо безмедальний виступ збірної команди України на чемпіонаті світу (м. Будапешт, Угорщина), проте сукупність завоєваних місць дала підстави піднятися збірній на сьоме загальнокомандне місце. Варто наголосити, що від цього року діє рішення щодо спільного проведення чемпіонатів світу з боротьби серед дорослих. Ці змагання об'єднано з чемпіонатом із боротьби греко-римського, вільного стилю та жіночої боротьби.

На чемпіонаті Європи (м. Варна, Болгарія) наші представники відзначилися однією бронзовою нагородою (Д. Тімченко, в. к. 96 кг) та дванадцятим загальнокомандним місцем.

Також 2005 року наші представники вперше взяли участь у Кубку світу. Це був вдалий старт – здобуто загалом п'ять нагород, із них золота (В. Рачиба, в. к. 74 кг), срібна (С. Рутенко, в. к. 84 кг) та три бронзові (Д. Харьков, в. к. 55 кг, М. Ніколаєв, в. к. 96 кг та Д. Салдадзе, в. к. 120 кг) та п'яте загальнокомандне місце.

У 2005 році було також відновлено участь українських борців греко-римського стилю в чемпіонаті світу серед військових. Порівнюючи цей виступ із попередніми, зазначимо подальше збільшення результативності. На цих змаганнях трьом представникам України вдалося дістатися до п'єдесталу пошани. Загалом було здобуто такі нагороди: срібло – М. Ніколаєв (в. к. 96 кг), бронза – Р. Ісрафілов (в. к. 60 кг) та О. Петренко (в. к. 120 кг). Це дало підстави нашій збірній у кон-

курентній боротьбі посісти сьоме загальнокомандне місце [4, 11].

У 2006 році одним із головних стартів став чемпіонат світу (м. Гуанчжоу, КНР), який для нашої команди позначився вдалим виступом одного спортсмена. Ним став В. Шацьких, виборовши золото у в. к. 74 кг. На жаль, інших медальних здобутків не було. Цього ж року відбувся чемпіонат Європи (м. Москва, РФ) серед дорослих спортсменів, представників греко-римського стилю. У цих змаганнях представникам України вдалося завоювати три нагороди. Серед призерів у своїх вагових категоріях опинилися М. Ніколаєв – II місце, в. к. 96 кг; О. Хвощ та О. Чернецький у в. к. 66 кг та 120 кг відповідно.

У 2006 році дорослі спортсмени були представлені на чемпіонаті світу серед військових. Як ми зазначали, конкуренція на цих змаганнях також є високою, проте за своїм рівнем спортсмени загалом поступаються представникам, які беруть участь у чемпіонатах світу та Європи серед дорослих. Часто спортсмени поєднують (або продовжують) свої виступи на високому спортивному рівні, саме на змаганнях серед військових, реалізуючи свою професійно-прикладну діяльність. Цього року медалі чемпіонату світу серед військових здобули М. Дараган (в. к. 74 кг) – III місце та Б. Абдулаєв (в. к. 84 кг) – II місце [4, 11].

У передолімпійському 2007 році наші борці греко-римського стилю на чемпіонаті світу (м. Баку, Азербайджан) не змогли здобути жодної нагороди, посівши загалом, із урахуванням зайнятих позицій у різних вагових категоріях, двадцять восьме загальнокомандне місце. Цей результат варто розглядати в контексті майбутніх Ігор XXIX Олімпіади. В олімпійських спортивних єдиноборствах дуже часто претенденти на медалі з'являються на чемпіонатах світу та Європи, які передують цим змаганням. Це дає підстави якісніше вивчати техніко-тактичний арсенал майбутніх суперників, обирати стратегію на змагання тощо.

Уже на чемпіонаті Європи (м. Софія, Болгарія) цього ж року ситуація дещо змінилася. У складі збірної команди України з боротьби греко-римської вдалими медальними виступами відзначилися О. Хвощ – II місце (в. к. 66 кг), В. Рагимов та С. Геворкян – третє місце (в. к. 55 кг та 60 кг). Ці нагороди забезпечили для нашої збірної II загальнокомандне місце на змаганнях. Зауважимо, що ці спортсмени не вперше з'являються на п'єдесталі провідних міжнародних змагань [4, 11].

За весь проаналізований період одним із найвдалиших виступів борців греко-римського стилю є Кубок світу (2007 р.). На цих змаганнях нашим

спортсменам вдалося здобути медалі різного ґатунку серед більшості вагових категорій і так забезпечити собі I загальнокомандне місце. Відзначилися Д. Пишков (в. к. 74), В. Ліщинський (в. к. 84) та О. Чернецький (в. к. 120 кг) – I місце у своїх стартових групах; В. Рагимов (в. к. 55 кг) – II місце та А. Варданян (в. к. 66 кг), Д. Тімченко (в. к. 96 кг) – III місце у своїх групах відповідно.

Ще одним традиційним змаганням був чемпіонат світу серед військових. Завдяки двом медальним виступам В. Рагімова (в. к. 55 кг, II місце) та В. Ліщинського (в. к. 84 кг, III місце) наша команда посіла п'яте загальнокомандне місце [4, 11].

У 2008 році головним стартом були Ігри XXIX Олімпіади (м. Пекін, КНР) [10]. У тому ж році проведено чемпіонат Європи серед дорослих (м. Тампере, Фінляндія). На ньому так само, як і на Іграх Олімпіади, вдало виступив А. Варданян, зайнявши I місце у в. к. 66 кг. Аналізуючи попередні роки виступів спортсмена, зазначимо, що цей успіх (як і олімпійська нагорода) був забезпечений багаторічною наполегливою та цілеспрямованою працею всієї команди тренерів і фахівців, залучених до підготовки спортсменів у боротьбі греко-римській.

На наступному чемпіонаті світу серед військових вдалими виступами відзначилися уже відомі своїми досягненнями серед дорослих спортсменів В. Рагимов (в. к. 55 кг) – III місце, Д. Пишков (в. к. 74 кг) – III місце, С. Єрошин (в. к. 96 кг) – II місце та О. Чернецький (в. к. 120 кг) – I місце. Це свідчить про перехід спортсменів на етап підтримання високих досягнень із зміщенням акцентів своїх виступів у професійно-прикладному напрямі.

Деяку негативну тенденцію в результативності виступів нашої збірної на чемпіонатах світу серед дорослих продовжено 2009 року. У м. Гернінзі (Данія) нашим борцям греко-римського стилю вдалося саме за другорядними показниками (зайнятими місцями) посісти дев'ятнадцяте загальнокомандне місце. Дещо ліпшою була ситуація на чемпіонаті Європи серед дорослих (м. Вільнюс, Литва). На цих змаганнях відзначилися здобутими нагородами два українські борці греко-римського стилю: В. Ліщинський (в. к. 84 кг) зайняв III місце та В. Шацьких (в. к. 74 кг) – II місце. Це дозволило загалом нашій команді піднятися на восьме місце у рейтингу змагань [4, 11].

Дещо вдалишим став наступний змагальний сезон (2010 року). На чемпіонаті світу (м. Москва, РФ) українському спортсменові А. Варданяну (в. к. 66 кг) вдалося здобути срібну нагороду. У підсумку наша збірна опинилася на одинадцятому загальнокомандному місці. Зауважимо, що А. Варданян на той час уже був призером багатьох змагань

найвищого міжнародного рівня та Ігор XXIX Олімпіад (м. Пекін, КНР). Схожу ситуацію, на наш погляд, виявлено на чемпіонаті Європи 2010 року серед дорослих. На тих змаганнях відзначилися кілька спортсменів, які вже неодноразово потрапляли до нашого списку призерів та переможців провідних міжнародних змагань, зокрема це К. Баліцький (в. к. 60 кг), який посів II місце, та В. Рагимов (в. к. 55 кг), Д. Пишков (в. к. 74 кг), які зайняли третє місце у своїх вагових категоріях. Це забезпечило II загальнокомандне місце для нашої збірної.

Після невеликої перерви, у 2010 році, наші представники відзначилися успішним виступом на чемпіонаті світу серед військових. Одразу в п'яти вагових категоріях українські спортсмени здобули нагороди різного ґатунку. Серед них – три золоті в активі Д. Кримова (в. к. 60 кг), О. Шишмана (в. к. 84 кг), С. Рутенка (в. к. 96 кг) та дві бронзові: Д. Дем'янков (в. к. 66 кг) та О. Чернецького (в. к. 120 кг) [4, 11].

Можна спостерігати активне продовження та підтримання спортивної кар'єри борців греко-римського стилю в професійно-прикладній діяльності. Відомо, що значна кількість представників спортивних єдиноборств (олімпійської та неолімпійської програм) перебувають у лавах різних структурних підрозділів силових служб України.

Наступного, 2011 року, виявлено невтішні результати. Зокрема в передолімпійському чемпіонаті світу (м. Стамбул, Туреччина) наші борці греко-римського стилю не змогли здобути нагород та за підсумками змагань загалом опинилися на 31-й позиції командного рейтингу. Дещо ліпшою для національної збірної була ситуація на чемпіонаті Європи (м. Баку, Азербайджан). Наші представники змогли вибороти дві нагороди і це дало змогу піднятися команді на дев'яте місце. Серед спортсменів, які вибороли нагороди, – В. Рачиба – I місце (в. к. 84 кг), В. Рагимов – II місце (в. к. 55 кг) [4, 11].

В олімпійський рік (2012) наші спортсмени не змогли відзначитися на головних змаганнях. Водночас є підтвердження для нашого припущення щодо приростів спортивних досягнень молодих спортсменів. Того року на чемпіонаті Європи (м. Белград, Сербія) нашим представникам греко-римського стилю вдалося вибороти три бронзові нагороди. 3-поміж призерів були такі борці: Ж. Беленюк (в. к. 84 кг), С. Рутенко (в. к. 96 кг) та Є. Орлов (в. к. 120 кг).

Поступове зменшення результативності українських борців греко-римського стилю вбачаємо у виступі на чемпіонаті світу 2013 року (м. Будапешт, Угорщина) – жодної нагороди і двадцять

шосте загальнокомандне місце. На тлі цього виступу вдалою є участь у змаганнях чемпіонату Європи (м. Тбілісі, Грузія), де Є. Орлову (в. к. 120 кг) вдалося піднятися на другу сходинку п'єдесталу.

На завершення частково успішного змагального року подаємо результати чемпіонату світу серед військових, участь у якому деякий час українські представники не брали. У 2013 році наші представники змогли додати до скарбнички збірної дві золоті (О. Шишман, в. к. 84 кг; С. Єрошкін, в. к. 96 кг), дві бронзові нагороди (Є. Мякий, в. к. 60 кг; Є. Пишков, в. к. 74 кг) та вивести команду на II місце рейтингу.

Вдале продовження виступів у 2014 році спостерігаємо в Ж. Беленюка (в. к. 85 кг). Зокрема на чемпіонаті світу серед дорослих (м. Ташкент, Узбекистан) того року він виборов бронзову нагороду, проте це дало змогу нашій збірній піднятися тільки на 19-ту позицію в командному рейтингу.

Ще одним досягненням є вдалий виступ на чемпіонаті Європи (м. Вантаа, Фінляндія): Ж. Беленюк (в. к. 85 кг) переміг, а О. Шишман (в. к. 80 кг) здобув бронзову нагороду у своїх вагових категоріях. Це забезпечило збірній Україні п'яте місце в підсумковому рейтингу.

Окрім цього, традиційно вдало виступили наші борці греко-римського стилю на чемпіонаті світу серед військових, посівши I загальнокомандне місце. Своїми результатами долучилися М. Савченко (в. к. 71 кг) – I місце та О. Шишман (в. к. 80 кг), С. Єрошкін (в. к. 98 кг), О. Чернецький (в. к. 130 кг) – усі другі місця [4, 11].

Після деякого зниження результативності українських борців греко-римського стилю 2015 року відбувся «прорив». За підсумками чемпіонату світу (м. Лас-Вегас, США), завдяки здобуткам наших спортсменів збірній команді вдалося піднятися на III загальнокомандне місце. До цього долучилися такі спортсмени: Ж. Беленюк (в. к. 85 кг) який зайняв I місце, А. Варданян (в. к. 71 кг) – II місце, Д. Тімченко (в. к. 98 кг) та О. Чернецький (в. к. 130 кг) – обоє III місце.

У 2015 році відбулися нововведення в системі міжнародного спортивного руху. Зокрема проведено I Європейські ігри (м. Баку, Азербайджан). Міжнародні федерації по-різному визначали свою участь у цьому новому спортивному форумі. Для боротьби греко-римської було прийнято позицію щодо зіставлення рівня цих змагань із чемпіонатом Європи. На цих змаганнях вдалося гідно представити українську боротьбу греко-римського стилю. Одразу три спортсмени у своїх вагових категоріях здобули нагороди різного ґатунку. Серед них – знані та

титуловані Ж. Беленюк (в. к. 85 кг), Д. Тімченко (в. к. 96 кг), які посіли II місце, та Д. Пишков (в. к. 75 кг) – III місце [4, 11].

Найвдалішими за кількістю нагород різного гатунку у 2015 році стали змагання чемпіонату світу серед військових. Професійно-прикладний напрям розвитку боротьби греко-римської забезпечив нашим представникам I загальнокомандне місце змагань та загалом шість нагород різного гатунку. Найбільший успіх мали виступи Ж. Беренюка (в. к. 85 кг) – I місце, О. Чернецький (в. к. 130 кг) зайняв II місце, а одразу четверо спортсменів: Д. Дем'янков (в. к. 66 кг), М. Савченко (в. к. 71 кг), Д. Пишков (в. к. 75 кг) та О. Шишман (в. к. 80 кг) здобули бронзові нагороди у своїх вагових категоріях.

У 2016 році наші борці греко-римського стилю відзначилися вдалимими виступами на чемпіонаті Європи (м. Рига, Латвія). Три спортсмени у різних вагових категоріях отримали повний набір медалей, зокрема Ж. Беленюк (в. к. 85 кг) – I місце, О. Чернецький (в. к. 130 кг) – II місце, Д. Цимбалюк (в. к. 59 кг) – III місце. Це забезпечило п'яте загальнокомандне місце нашій збірній.

За отриманими даними, на Кубку світу цього року наша команда з боротьби греко-римської залишилася без нагород, однак, за підсумками виступів у різних вагових категоріях, посіла сьоме місце рейтингу.

Традиційне представлення у 2016 році мала збірна команда України на чемпіонаті світу серед військових. Загальне III командне місце було забезпечене відносно вдалимими виступами п'яти спортсменів боротьби греко-римської, які зайняли III місце у відповідних вагових категоріях: М. Савченко (в. к. 71 кг), А. Бєлих (в. к. 80 кг), О. Шишман (в. к. 85 кг), З. Дзігасов (в. к. 98 кг) та О. Чернецький (в. к. 130 кг) [4, 11].

Складно однозначно охарактеризувати виступи представників України в змаганнях з боротьби

греко-римської у 2017 році. Таке бачення ситуації пов'язане з провальними виступами дорослих спортсменів на провідних міжнародних змаганнях, зокрема чемпіонаті світу (м. Париж, Франція), чемпіонаті Європи (м. Новий Сад, Сербія) та кубку світу (м. Абадане, Іран). На цих змаганнях збірна загалом посіла дванадцять, восьме та шосте місця без медальних здобутків.

Останні змагання з проаналізованого періоду пов'язані з участю наших спортсменів на чемпіонаті світу серед військових. Високі результати маємо порівняно з попередніми змаганнями цього рівня та іншими провідними стартами українських борців греко-римського стилю: два спортсмени здобули золото (А. Антонюк, в. к. 80 кг; Ж. Беленюк, в. к. 85 кг), один – срібло (Е. Нуралієв, в. к. 75 кг) та ще два – бронзу (Є. Савета, 98 кг; М. Євтушенко, в. к. 71 кг).

Висновки. На провідних міжнародних змаганнях із боротьби греко-римської наявні тенденції до зниження та варіативності результативності виступів дорослих спортсменів України.

Зростання конкурентності національних збірних команд країн світу та водночас зниження (стабілізування) рівня підготовленості українських спортсменів призвело до зменшення медальних результатів представників нашої країни на європейському та світовому рівнях.

Ураховуючи структуру вагових категорій та складні умови для визначення переможців змагань, варто наголосити на потраплянні представників України в конкурентну групу провідних спортсменів світу (Європи). Однак це не має системного характеру та зумовлено появою обдарованих спортсменів на певному часовому відтинку.

Перспективи подальших досліджень передбачають з'ясування результативності виступів українських спортсменів різних вікових категорій із боротьби греко-римської.

Список використаних джерел

1. Бубка С. Н. Олімпійський спорт: давньогрецька спадщина та сучасний стан : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01 / Бубка С. Н. – Київ, 2014. – 35 с.
2. Бубка С. Н. Олімпійське сузір'я України: атлети / Бубка С. Н., Булатова М. М. – Київ : Олімпійська література, 2010. – 165 с.
3. Енциклопедія олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 462 с.
4. Лист-відповідь Асоціації спортивної боротьби України від 17.01. 2018 р.
5. Олімпійський спорт / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М. М. Булатова [и др.] ; под общ. ред. В. Н. Платонова. – Киев : Олимпийская литература, 2009. – Т.2. – С. 63–76.
6. Павленко Ю. Историко-статистический анализ участия украинских спортсменов в Олимпийских играх 1952–1992 гг. / Юрий Павленко, Валентина Ермолова // Теория і методика фізичного виховання і спорту. – 2017. – № 1. – С. 33–35.

7. Палатний А. Досягнення спортсменів України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992–2016 рр.). / Артур Палатний // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2017. – №2(28). – С. 3–12.
8. Палатний А. Л. Базове нормативно-правове забезпечення розвитку спорту (на прикладі олімпійських спортивних єдиноборств) / Палатний А. Л. // Вісник Запорізького національного університету. Серія: Фізичне виховання та спорт : зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2017. – № 2. – С. 94–103.
9. Про підсумки виступу спортсменів України на XXX літніх Олімпійських іграх та XIV Паралімпійських іграх 2012 року (м. Лондон) // Рішення Колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27.09.2012 р., протокол № 9/5–21. – 15 с.
10. Розвиток та становлення спортивних єдиноборств у програмах Ігор Олімпіад сучасності / Євген Приступа, Юрій Бріскін, Артур Палатний, Мар'ян Пітин // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2017. – № 1(27). – С. 3–19.
11. Федерація греко-римської боротьби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://borba.com.ua/>

Reference

1. Бубка СН. Олімпійський спорт: давньогрецька спадщина та сучасний стан [автореферат]. Київ, 2014. 35 с.
2. Бубка СН, Булатова ММ. Олімпійське сузір'я України: атлети. Київ: Олімпійська література; 2010. 165 с.
3. Платонов ВМ, редактор. Енциклопедія олімпійського спорту України. Київ: Олімпійська література; 2005. 462 с.
4. Лист-відповідь Асоціації спортивної боротьби України від 17.01. 2018 р.
5. Платонов ВН, Бубка СН, Булатова ММ, и др. Олимпийский спорт. Киев: Олимпийская литература; 2009. Том 2, с. 63–76.
6. Павленко Ю, Єрмолова В. Історико-статистичний аналіз участі українських спортсменів в Олімпійських іграх 1952–1992 рр. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2017;1:33–35.
7. Палатний А. Досягнення спортсменів України у змаганнях зі спортивних єдиноборств на Іграх Олімпіад (1992–2016 рр.). Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;2(28):3–12.
8. Палатний АЛ. Базове нормативно-правове забезпечення розвитку спорту (на прикладі олімпійських спортивних єдиноборств). В: Вісник Запорізького національного університету. Серія: Фізичне виховання та спорт. Зб. наук. пр. Запоріжжя; 2017;2, с. 94–103.
9. Про підсумки виступу спортсменів України на XXX літніх Олімпійських іграх та XIV Паралімпійських іграх 2012 року (м. Лондон). Рішення Колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27.09.2012 р., протокол № 9/5–21. 15 с.
10. Приступа Є, Бріскін Ю, Палатний А, Пітин М. Розвиток та становлення спортивних єдиноборств у програмах Ігор Олімпіад сучасності. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;1(27):3–19.
11. Федерація греко-римської боротьби України [Інтернет]. Доступно: <http://borba.com.ua/>

Стаття надійшла до редколегії 12.02.2018

Прийнята до друку 3.04.2018

Підписана до друку 3.04.2018